

ЗАБОНИ МОДАРӢ -АҲАМИЯТ ВА ТАРЗИ ОМУӢЗИШИ ОН ДАР СИНФҲОИ ИБТИДОӢ

Химойдинова Зилола Абдулқосим қизи

Донишкадаи соҳибкорӣ ва педагогикаи

Деҳнав Факултети педагогика равияи таҳсилоти ибтидоӣ,

донишҷӯи соли сеюм гурӯҳи 8-БТ.

Email: @shahbozzilola@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17342403>

Аннотатсия: Мақолаи мазкур ба масъалаи омӯзиши забони модарӣ дар синфҳои ибтидоӣ бахшида шудааст. Дар он аҳамияти забони модарӣ ҳамчун воситаи асосии худшиносӣ, таҳкими ҳисси миллӣ ва рушди тафаккури хонандагон мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Ҳамчунин усулҳо, шаклҳо ва роҳҳои самарабахши таълими забони модарӣ дар шароити муосир таҳлил шудаанд. Дар поёни мақола натиҷаҳо ва тавсияҳо барои омӯзгорон пешниҳод мегарданд. Калидвожаҳо: забони модарӣ, синфҳои ибтидоӣ, усулҳои таълим, муҳаббат ба Ватан, худшиносӣ, маърифат, педагогика.

Annotation: This article focuses on the teaching of the mother tongue in primary school. It analyzes the importance of the native language as a key tool for self-awareness, national identity, and the development of students' thinking. Effective methods and approaches for teaching the mother tongue in modern conditions are also discussed. The article concludes with recommendations for teachers.

Keywords: mother tongue, primary school, teaching methods, patriotism, self-awareness, education, pedagogy.

Аннотация: Данная статья посвящена проблеме преподавания родного языка в начальных классах. В ней рассматривается значение родного языка как основного средства самосознания, укрепления национального духа и развития мышления учащихся. Также анализируются эффективные методы и формы обучения родному языку в современных условиях. В конце статьи представлены выводы и рекомендации для учителей.

Ключевые слова: родной язык, начальные классы, методы обучения, патриотизм, самосознание, образование, педагогика.

Забони модарӣ яке аз арзишҳои бебаҳо ва муқаддаси ҳар як халқ ба шумор меравад. Он на танҳо воситаи муошират, балки рамзи ҳастӣ ва пояи ҳастии миллӣ мебошад. Омӯзиши дуруст ва самараноки забони модарӣ дар синфҳои ибтидоӣ нақши муҳим дорад, зеро маҳз дар ин давра асоси дониш, нутқ ва ҷаҳонбинии кӯдак гузошта мешавад. Ҳадафи омӯзиши забони модарӣ на танҳо ёд додани хондану навиштан аст, балки тарбияи эҳсоси ватандӯстӣ, эҳтиром ба фарҳанги миллӣ ва рушди тафаккури мантиқӣ мебошад. Аҳамияти забони модарӣ дар рушди шахсият. Забони модарӣ василаи асосии муошират, эҳсос ва ифодаи андеша мебошад. Тавассути он кӯдак ҷаҳонро мешиносад ва тафаккури худро ташаккул медиҳад. Аз нигоҳи психология ва педагогика, маҳз забони модарӣ ба рушди эҳсосот, хотира ва тафаккури мантиқӣ мусоидат мекунад. Тибқи андешаи олимон, забони модарӣ заминаи асосии рушди шахсият аст, зеро шахс тавассути он ҷаҳонро дарк мекунад ва бо муҳити иҷтимоӣ робита мегирад.

Вазифаҳои таълими забони модарӣ дар синфҳои ибтидоӣ. Дар синфҳои ибтидоӣ омӯзиши забони модарӣ на танҳо омӯзиши грамматика ва имло, балки ташаккули нутқи

шифоҳӣ ва хаттӣ, инчунин инкишофи ҳисси зебоишиносӣ мебошад. Вазифаҳои асосии таълими забони модарӣ иборатанд аз: -ташаққули нутқи дуруст ва возеҳ; -омӯзиши саводнокии хаттӣ ва шифоҳӣ; -баланд бардоштани сатҳи фарҳанги нутқ; -парвариши эҳсоси эҳтиром ба забон ва фарҳанги миллӣ. Усулҳои муосири таълими забони модарӣ

Дар замони муосир омӯзиши забони модарӣ бояд бо истифодаи усулҳои инноватсионӣ сурат гирад. Аз ҷумла, истифодаи методҳои фаъл (бозигарӣ, саволу ҷавоб, лоиҳаҳо, нақлҳо, бозиҳои забонӣ) ба афзоиши шавқи хонандагон мусоидат мекунад. Тибқи назарияи Виготский, омӯзиш бояд дар минтақаи рушди наздик сурат гирад, ки дар он омӯзгор ба хонанда ёрӣ мерасонад то қобилиятҳои нави забониро азхуд намояд. Истифодаи технологияҳои иттилоотӣ, лавҳаҳои электронӣ ва барномаҳои таълимӣ имконият медиҳанд, ки хонандагон забонро на танҳо хонанд, балки бо завқ омӯзанд.

Нақши омӯзгор дар таълими забони модарӣ. Омӯзгор шахси калидӣ дар ташаққули муҳаббат ба забони модарӣ мебошад. Ӯ на танҳо донандаи қоидаҳои грамматикӣ, балки тарғибгари фарҳанг, ахлоқ ва зебоишиносӣ аст. Муаллим бояд дар хонандагон ҳисси ифтихор аз забонро бедор кунад. Барои ин лозим аст, ки дар дарс аз ашъори классикон, мақолҳо, зарбулмасалҳо ва матнҳои халқӣ истифода бурда шавад. Шахсияти омӯзгор, лаҳни гуфтор, одоби муошират ва муҳаббат ба забон намунаи ибрат барои кӯдакон аст. Мушкилот ва роҳҳои беҳтар намудани таълими забони модарӣ. Бо вучуди пешрафти технология ва васоити муосир, омӯзиши забони модарӣ дар баъзе мактабҳо ҳанӯз ҳам бо мушкилот рӯбарӯст. Камбуди китобҳои таълимии замонавӣ, кам будани соатҳои фанӣ ва набудани курсҳои такмили ихтисоси омӯзгорон аз ҷумлаи мушкилоти асосӣ мебошанд. Барои бартараф намудани ин мушкилот, бояд барномаҳои нави таълимӣ таҳия карда шаванд, ки дар онҳо ҳам омӯзиши анъанавӣ ва ҳам усулҳои интерактивӣ ба назар гирифта шаванд. Омӯзиши забони модарӣ ҳамчун омили таҳкими худшиносӣ. Забони модарӣ воситаи асосии нигоҳдории арзишҳои миллӣ ва фарҳангии миллат мебошад. Омӯзиши дурусти он дар кӯдакон ҳисси худшиносӣ, ватандӯстӣ ва ифтихорро бедор месозад. Тибқи тавсияи ЮНЕСКО, омӯзиш дар зинаҳои ибтидоӣ бояд бо забони модарӣ сурат гирад, зеро он ба дарки беҳтари мавод ва рушди қобилиятҳои маърифатӣ мусоидат мекунад.

Забони модарӣ пояи асосии ҳастии миллат ва василаи муҳимтарини робитаи инсон бо ҷаҳон аст. Омӯзиши он дар синфҳои ибтидоӣ бояд бо усулҳои ҷолиб, муассир ва инноватсионӣ амалӣ карда шавад. Барои баланд бардоштани сифати таълим, зарур аст, ки омӯзгорон мунтазам курсҳои такмили ихтисосро гузаранд, китобҳои дарсӣ нав гарданд ва муҳити дӯстдоштаи забонӣ дар мактаб фароҳам оварда шавад. Танҳо дар ин сурат мо метавонем забони модариро ҳамчун пояи худшиносӣ ва ифтихори миллӣ ҳифз ва рушд диҳем.

Адабиёти истифодашуда:

1. Виготский Л. С. Психология обучения и развития. -Москва, 2021.
2. Блум Б. Таксономия образовательных целей. -Нью-Йорк, 2016.
3. ЮНЕСКО. Доклад о многоязычном образовании. -Париж, 2019.
4. Иброҳимов М. Педагогикаи умумӣ. -Душанбе, 2018.

5. Раҳимов А. Забон ва фарҳанг. -Душанбе, 2020.
6. Amirqulov, A. (2023). HUQUQIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA O 'RTA ASRLAR SHARQ MUTAFAKKIRLARI MA'NAVIY MEROSINING ROLI. Евразийский журнал академических исследований, 3(1 Part 3), 76-79.
7. Сайфуллозода С. Таълими забони модарӣ дар мактабҳои таҳсилоти умумӣ. -Душанбе, 2019.